

Ареф'єв Сергій Олегович¹,
доктор економічних наук, професор кафедри
технологій управління

Васюткіна Наталія Володимирівна¹,
доктор економічних наук, професор, професор
кафедри економіки повітряного транспорту

Ареф'єва Олена Володимирівна¹,
доктор економічних наук, професор, завідувач
кафедри економіки повітряного транспорту

Пілецька Саміра Тимофіївна¹,
доктор економічних наук, професор, професор
кафедри економіки повітряного транспорту

¹ Національний авіаційний університет

Arefiev Serhii¹,
Doctor of Economics, Professor of the
Department of Management Technologies,
<https://orcid.org/0000-0003-2184-458X>

Vasiutkina Nataliia¹,
Doctor of Economics, professor, professor of the
department economics of air transport,
<https://orcid.org/0000-0001-8546-9251>

Arefieva Olena¹,
Doctor of Economics, Professor, Head of the
Department of Air Transport Economics,
<https://orcid.org/0000-0001-5157-9970>

Piletska Samira¹,
Doctor of Economics, professor, professor of the
department economics of air transport,
<https://orcid.org/0000-0002-3638-3002>

¹ National Aviation University

ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В ПИТАННЯХ УПРАВЛІННЯ ОБ'ЄКТАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

FORMATION OF AN ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR INCREASING THE ECONOMIC STABILITY OF AN ENTERPRISE IN THE MANAGEMENT OF INTELLECTUAL PROPERTY OBJECTS

Ареф'єв С. О., Васюткіна Н. В., Ареф'єва О. В.,
Пілецька С. Т. Формування організаційно-
економічного механізму підвищення економічної
стійкості підприємства в питаннях управління
об'єктами інтелектуальної власності. *Український
журнал прикладної економіки та техніки*. 2024.
Том 9. № 1. С. 296 – 301.

Arefiev S., Vasiutkina N., Arefieva O., Piletska S.
Formation of an organizational and economic
mechanism for increasing the economic stability of
an enterprise in the management of intellectual
property objects. *Ukrainian Journal of Applied
Economics and Technology*. 2024.
Volume 9. № 1, pp. 296 – 301.

Метою дослідження є аналіз впливу факторів макро- та мікроекономічного рівнів на формування системи управління об'єктами інтелектуальної власності як структурного елементу організаційно-економічного механізму підвищення економічної стійкості підприємства. Право власності на інтелектуальну продукцію розглядається як інституційна передумова підвищення стійкості підприємства на інноваційній основі, а об'єкти інтелектуальної власності детермінуються як ключовий фактор суспільного виробництва. В структурі організаційно-економічного механізму управління підприємством увагу сконцентровано на аспектах цілей та стимулів. Запропоновано розглядати підвищення економічної стійкості підприємства як комплексну мету менеджменту, реінженіринг якого ініціюється збуреннями різної етимології з домінуючим впливом зовнішніх факторів. В якості адаптивного інструменту трансформації організаційно-економічного механізму управління підприємством як відкритою системою запропоновано створення умов для ефективної реалізації процесів формування, використання і розповсюдження об'єктів інтелектуальної власності. Виділено складові системи нарощування інноваційного потенціалу підприємства, серед яких: стратегічне управління інтелектуальною власністю, захист прав інтелектуальної власності, управління портфелем інтелектуальної власності, внутрішнє управління знаннями, створення інноваційної культури, оптимізація фінансового управління інтелектуальними активами. Представлено комплексне розуміння передумов реалізації захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності в контексті функціонуєючої на національному рівні інституційної системи. Доведено, що здатність до трансформації об'єктів інтелектуальної власності на дієвий фактор набуття сталості бізнес-суб'єктами залежить від якості державно-приватного партнерства у розрізі відносин між владою, бізнесом та університетами.

Ключові слова: організаційно-економічний механізм, економічна стійкість, підприємство, управління інтелектуальною власністю, об'єкти інтелектуальної власності, інтелектуальний капітал, національна інноваційна система.

The purpose of the study is to analyze the impact of macro- and microeconomic factors on the formation of the management system of intellectual property objects as a structural element of the organizational and economic mechanism of increasing the economic sustainability of the enterprise. The right of ownership of intellectual products is considered an institutional prerequisite for increasing the enterprise's sustainability on an innovative basis, and objects of intellectual property are determined as a critical factor of social production. In enterprise management's organizational and economic mechanism, attention is focused on goals and incentives. It is proposed to consider increasing the economic stability of the enterprise as a

© Ареф'єв Сергій Олегович, Васюткіна Наталія Володимирівна, Ареф'єва Олена Володимирівна,
Пілецька Саміра Тимофіївна, 2024

ISSN 2415-8453. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024 рік. Том 9. № 1.

---

complex goal of management, the reengineering of which is initiated by disturbances of various etymologies with the dominant influence of external factors. As an adaptive tool for transforming the organizational and economic mechanism of enterprise management into an open system, the creation of conditions for the effective implementation of the formation, use, and distribution of intellectual property objects is proposed. The system's components of increasing the enterprise's innovative potential are highlighted, including strategic management of intellectual property, protection of intellectual property rights, management of the intellectual property portfolio, internal knowledge management, creation of an innovative culture, and optimization of financial management of intellectual assets. A comprehensive understanding of the prerequisites for protecting intellectual property rights in the context of the institutional system functioning at the national level is presented. It has been proven that the ability to transform intellectual property objects into an influential factor in acquiring sustainability by business entities depends on the quality of public-private partnerships in terms of relations between the government, businesses, and universities.

Keywords: organizational and economic mechanism, economic stability, enterprise, intellectual property management, intellectual property objects, intellectual capital, national innovation system.

Вступ

Науково-технічний прогрес у сучасній економічній теорії розглядається як ключове джерело економічного розвитку. Його домінування знаходить своє відображення на всіх рівнях абстрагування, включаючи мікрорівень, адже імпульсом для інновацій виступає прагнення господарюючих суб'єктів до набуття конкурентних переваг як основи реалізації мети максимізації прибутку. Активізація процесів євроінтеграції передбачає потенційне розширення ринків збуту, при цьому реалізація зазначеного потенціалу безпосередньо залежить від конкурентоспроможності товарів і послуг українського походження, що висуває в якості необхідної умови використання новітніх технологій, інновацій і створення відомих брендів у їх виготовленні. Отже, національним виробникам потрібно підтримувати високий рівень технологічного оснащення, модернізації виробничих потужностей, фінансування нових розробок та інші заходи.

Хамел Г. і Прахалад К. в розробленій ними концепції бізнесу акцентували увагу на ключових компетенціях [1], які є віддзеркаленням якості людського капіталу, залученого у виробництво, здатності до продукування та імплементації технологічних інновацій, наявності механізмів захисту прав на унікальні компетенції. Інституційною передумовою створення умов економічного зростання та підвищення стійкості підприємства на інноваційній основі стало виникнення права власності на інтелектуальну продукцію. Логіка формування інноваційної основи сучасного розвитку розкривається через ланцюг взаємодії «накопичені зміни науково-технічної сфери - інтелектуальний капітал - об'єкти інтелектуальної власності». Розвиток сучасних технологій призвів до значного зростання використання об'єктів інтелектуальної власності, що стає одним із ключових факторів у суспільному виробництві. Права на результати інтелектуальної діяльності та засоби індивідуалізації набувають значущості як один із головних об'єктів економічних відносин.

Проблематика формування організаційно-економічного механізму в умовах інноваційної економіки знайшла відображення в дослідженнях таких учених, як: Л. Абалкін, П. Буніч, М. Круглов, А. Кульман, Т. Ландіна, Ю. Лузан, О. Олійник, Б. Пасхавер, В. Павлов, О. Шеремет, І. Хоменко, Л. Волинець, І. Горобинська, О. Хринюк, Л. Довгань, Г. Дудукало, Я. Шпак та інші.

До теоретичного осмислення інтелектуальної власності зверталася низка вітчизняних вчених-економістів, зокрема О. Бутнік-Сіверський, В. Геєць, Л. Федулова, Г. Жаворонкова, В. Матвеев, І. Коваль. Конкретизацію загальнотеоретичних концептів в контексті управління інтелектуальною власністю відображають праці: М. Вачевського, В. Дергачової, В. Чеботарьова, В. Зінова, Т. Павленко, А. Шатракова, А. Мерисиянова, В. Алдошина, С. Колганова, Л. Пижової, О. Савченко, К. Чукіної, М. Самойленко тощо.

Формулювання цілей статті

Мета статті – аналіз впливу факторів макро- та мікроекономічного рівнів на формування системи управління об'єктами інтелектуальної власності як структурного елементу організаційно-економічного механізму підвищення економічної стійкості підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження

Трактують організаційно-економічний механізм як систему формування цілей і стимулів, які дозволяють перетворити у процесі трудової діяльності рух (динаміку) матеріальних і духовних потреб членів суспільства на рух засобів виробництва і його кінцевих результатів, спрямованих на задоволення платоспроможного попиту споживачів [2], дозволяє виділити два ключових аспекти (цілі та стимули), що впливають на визначення конкретної сукупності важелів, застосування яких буде відповідати принципам розвитку підприємства як відкритої системи. В якості комплексної мети, на наш погляд, варто розглядати підвищення економічної стійкості підприємства - здатності системи зберігати свій працездатний стан щодо досягнення запланованих результатів за наявності різних впливів збурення [3]. Останні виступають основним мотиватором для ініціювання реінженірингу механізмів управління підприємством, при цьому, відповідно до теорії адаптації, становлення якої припадає на 90-і роки ХХ ст., засобом забезпечення стійкого функціонування бізнес-структур є адаптація як відповідь на виклики зовнішнього середовища, ключовими характеристиками якого є складність, невизначеність та рухливість [4].

Поняття «інтелектуальна власність» історична категорія, яка стала результатом розвитку продуктивних сил в сукупності з юридичною практикою закріплення прав певних осіб на результати

інтелектуальної діяльності. В якості наукового терміну дане поняття використовується з 50-х років ХХ ст. В табл. 1 представлено загальну логіку процесу формування сучасного розуміння інтелектуальної власності в контексті трансформації економічної системи.

Таблиця 1. Еволюція розвитку відносин інтелектуальної власності

Період	Характеристика
Доісторична епоха	Відсутність формалізованого розуміння власності на ідеї та знання; передача знань усно або через традиції в рамках спільноти
Доіндустріальна епоха	Зародження перших форм інтелектуальної власності; поява перших договорів та правил, що регулювали власність на творчість та винаходи
Індустріальна епоха	Зростання значення власності на технології та винаходи; створення патентних систем для захисту нововведень і технічних розробок.
Постіндустріальна епоха	Розширення обсягу інтелектуальної власності на комп'ютерні програми, бази даних та інші цифрові продукти; поява авторського права для програмного забезпечення Поява нових викликів у захисті інтелектуальної власності в цифровому середовищі; розгляд відкритого доступу до знань та інформації

Інтелектуальна власність є результатом творчої праці людини, вона включає суб'єктно – об'єктні відносини, де об'єктом виступають: авторські права і суміжні права (наукові, літературні, мистецькі твори; програми для ЕОМ; бази даних, фонограми і відеограми), об'єкти промислової власності (винаходи, корисні моделі, промислові зразки, торгові марки, географічні визначення), нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності (сорти рослин, породи тварин, комерційна таємниця, гудвіл і т.д.).

Жаворонкова Г.В. в своїх дослідженнях приводить більш широке розуміння об'єктів інтелектуальної власності, які підлягають оцінці, і відносить до них [5]:

- не запатентовані винаходи, формули, рецепти, розрахунки, експериментальні зразки, результати досліджень і експериментів;
- системи організації виробництва, маркетингу, управління якістю продукції і послуг, системи управління кадрами, фінансами, політикою капіталовкладення;
- виробничий досвід і навчання персоналу;
- інші результати науково-дослідних, конструкторських, проектних і виробничих робіт;
- будь-які об'єкти інтелектуальної власності, які охороняються ліцензійними, авторськими або

іншими договорами на придбання прав на об'єкти інтелектуальної власності, складені в порядку передбаченим законодавством.

Феномен інтелектуальної власності, який отримав легітимацію в суспільній свідомості, належним чином впроваджений у нашій правовій системі та визнаний як справжня соціальна цінність. Наявність цивільно-правових механізмів для захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності стала необхідною у зв'язку з інтенсивним розвитком інформаційного суспільства [6, с. 168].

Набуття стійких позицій держави в цілому і окремих її суб'єктів в сучасній системі економічних відносин лежить у векторі спроможності забезпечення розвитку моделі інноваційної економіки. На мікрорівні актуалізується проблема формування організаційно-економічного механізму, який забезпечить набуття стійкості через генерування комплексно-відтворювальних імпульсів нарощування інноваційного потенціалу підприємства. Складовими представленою механізму виступають елементи, що включають інструменти досягнення наступних цілей:

1. Стратегічне управління інтелектуальною власністю (ІВ): підприємство повинно розробити чітку стратегію управління своїми ІВ, включаючи створення, комерціалізацію, захист та використання інтелектуальних активів.

2. Захист прав інтелектуальної власності: підприємство повинно активно захищати свої права на ІВ, включаючи патенти, авторські права, товарні знаки тощо. Це може включати укладення угод про конфіденційність, патентні ліцензії та інші заходи. Для використання інтелектуальної власності, особливо у випадку промислових прав, потрібно отримати охоронний документ, наприклад, патент або свідоцтво, щоб забезпечити її захист. У сфері інтелектуальної власності існують винаходи і корисні моделі, кожен з яких може бути захищений патентом. Однак, відмінність полягає в процесі експертизи. Реєстрація прав на винахід вимагає більш тривалої експертизи. На відміну від цього, реєстрація корисної моделі проходить швидше, з однією формальною експертизою. Під час подачі заявки розкривається частина інформації, тому важливо бути готовим до цього. Зазвичай краще частково розкривати інформацію і мати можливість довести своє право на неї, ніж ризикувати використанням без реєстрації, що може призвести до втрати прав на корисну модель.

3. Управління портфелем інтелектуальної власності: підприємство повинно аналізувати свій портфель ІВ, визначати його вартість та ефективність, а також виявляти можливості для оптимізації та монетизації інтелектуальних активів.

4. Внутрішнє управління знаннями: підприємство повинно розвивати ефективні системи внутрішнього управління знаннями, які сприяють збереженню та передачі цінних знань та інформації.

5. Створення інноваційної культури: підприємство повинно сприяти створенню культури інновацій, яка стимулює розробку нових ідей та продуктів, що базуються на інтелектуальних активах. Ми цілком погоджуємось з доводами Павленко Н. В., щодо фундаментального значення детермінації основних принципів взаємовідносин господарюючих суб'єктів із приводу об'єктів власності, в тому числі і інтелектуальної, для створення умов їхнього ефективного використання. Це свого роду «правила гри» –

правила коректної економічної поведінки, які стосуються майнових відносин, але пронизують усі сфери економічного життя. Якщо такі правила сформульовані нечітко і некоректно, то наслідком цього є ерозія господарської мотивації [7]. Непевність прав власності обмежує ефективність господарської діяльності, виступає демотиватором щодо стратегічно орієнтованої поведінки, трансформуючи цілі від прагнення набуття сталості до бажання максимізувати результати в короткостроковому періоді. Прагнення до формування інноваційної культури на рівні управлінського персоналу підприємства фактично детермінується, з одного боку, глобальними тенденціями постіндустріального суспільства, а з іншого, - сформованою національною системою специфікації прав власності.

6. Оптимізація фінансового управління: підприємство повинно ефективно використовувати свої інтелектуальні активи для збільшення прибутковості та фінансової стабільності, зокрема, доповнюючи позитивний ефект додатковими вигодами від використання об'єкта інтелектуальної власності. Майнові права інтелектуальної власності є специфічним товаром, що має цінність і як основа створення інновацій, і як самостійний об'єкт обороту, і як внесок у статутні капітали діючих і новостворюваних товариств.

7. Партнерство та співпраця: підприємство може залучати зовнішніх партнерів для спільного використання та комерціалізації інтелектуальних активів з урахуванням інтересів розробників, інвесторів, виробників. У цьому контексті успішною може бути взаємодія держави і бізнесу за принципом державно-приватного партнерства, концесійних угод, що передбачає залучення приватних ресурсів, у тому числі інтелектуальних [8].

Важелі економічної стійкості підприємства поєднують складові різної етимології, це можуть бути елементи внутрішньої підсистеми (фінансової, виробничої, кадрової, інформаційної, організаційної, маркетингової), а також зовнішньої підсистеми (стейкхолдерів, інституційного базису). На наш погляд, ключовим фактором перетворення інноваційних процесів на фактор забезпечення економічного зростання на макроекономічному рівні і стійкого ринкового становища для підприємств виступає сформована інституційна структура. Захист прав інтелектуальної власності, як елемент внутрішньої стійкості підприємства, забезпечується діючою на національному рівні системою юридичних норм, отже фактично лежить в площині інституційного середовища.

Статистичні дані демонструють скорочення показників надходження та розгляду заявок на реєстрацію об'єктів промислової власності (Табл. 2). Так, у 2022 р. надійшло на 21870 заявок менше у порівнянні з 2021 р., зменшення заявок на реєстрацію винаходів склало 18,6%, корисних моделей - 46,3%, промислових зразків - 55%.

Таблиця 2. Показники надходження та розгляду заявок і реєстрації об'єктів промислової власності

Об'єкти промислової власності	2021	2022*
Надійшло заявок		
<i>Усього надійшло</i>	49 128	28 973
Винаходи	3 393	2 759
національна процедура	1 577	1 019
<i>національні</i>	1 297	815
<i>іноземні</i>	280	204
міжнародна процедура	1 816	1 740
Корисні моделі	4 425	2 376
національна процедура	4 417	2 372
<i>національні</i>	4 333	2 322
<i>іноземні</i>	84	50
міжнародна процедура	8	4
Промислові зразки	1 838	828
Торговельні марки		
за національною процедурою	31 351	16 176
за міжнародною процедурою	8 121	6 834
Зареєстровано		
<i>Усього зареєстровано</i>	30 870	27 348
Винаходи	2 298	1 566
Корисні моделі	4 363	2 074
Промислові зразки	1 751	656
Торговельні марки	22 455	16 028
Географічні зазначення	3	-
Міжнародні реєстрації	8 159	7 024

Джерело: [9]

визначених інститутів: етап генерування знань передбачає взаємодію влади та університетів; етап трансферу технологій є результатом співпраці університету і бізнесу.

Головним завданням реалізації організаційно-економічного механізму управління інтелектуальною власністю на рівні підприємства є створення умов для ефективної реалізації процесів

Національною особливістю щодо категорій заявників на реєстрацію прав на об'єкти інтелектуальної власності є те, що більшість заявок на винаходи серед внутрішніх заявників, які є юридичними особами, подаються бюджетними установами у сфері освіти та науки. Відсоток комерціалізації таких об'єктів інтелектуальної власності невисокий. Це пояснюється рядом причин, серед яких формування субоптимальних мотиваційних механізмів розвитку фундаментальної науки, що формують фіктивні елементи інтелектуального капіталу. За відсутності попиту на об'єкти інтелектуальної власності вони перетворюються на симулякри, «порожню форму».

Перетворення фіктивного компоненту інтелектуального капіталу на реальний фактор економічного розвитку підприємства лежить в площині розуміння залежності ефективності інноваційного розвитку економіки не лише від ефективності діяльності самостійних економічних агентів (фірм, наукових установ, ЗВО), а й від характеру їх взаємодії в якості колективної системи створення та використання знань. Акцентується проблема необхідності вдосконалення національної інноваційної системи. Під останньою Нельсон Р. розуміє сукупність інститутів, чия взаємодія визначає інноваційну продуктивність (ефективність) національних фірм [11]. Фактично здатність до трансформації об'єктів інтелектуальної власності на дієвий фактор набуття сталості бізнес-суб'єктами залежить від якості державно-приватного партнерства у розрізі відносин між владою, бізнесом та університетами. На кожному етапі створення об'єктів інтелектуальної власності відбувається взаємодія

формування, використання і розповсюдження об'єктів інтелектуальної власності на основі використання фінансового, виробничого, кадрового, інформаційного потенціалу суб'єкта господарювання з метою створення конкурентних переваг та підвищення капіталізації (рис. 1).

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм управління інтелектуальною власністю на рівні підприємства

При цьому, захист прав на об'єкти інтелектуальної власності дозволяє забезпечувати гармонізацію інтересів творців та користувачів результатами інтелектуальної діяльності.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Пошук відповіді на питання оптимізації організаційно-економічного механізму управління об'єктами інтелектуальної власності як фактору підвищення економічної стійкості підприємства викликає необхідність системного поєднання реалізації цілей формування, використання і розповсюдження об'єктів інтелектуальної власності на основі стратегічного управління інтелектуальною власністю, захисту прав інтелектуальної власності, управління портфелем інтелектуальної власності, внутрішнього управління знаннями, створення інноваційної культури, оптимізації фінансового управління інтелектуальними активами на мікрорівні. Накопичення інтелектуального капіталу визначає інноваційну ефективність фірм як фактору набуття сталості в довгостроковому періоді. Вадою українських реалій є формування субоптимальних мотиваційних механізмів декларування (захисту) об'єктів інтелектуальної власності за відсутності ефективної взаємодії між владою, бізнесом та університетами. В результаті маємо прирощення фіктивного компонента інтелектуального капіталу на макрорівні, що не трансформується в реальний фактор економічного розвитку суб'єктів виробничого сектору.

Література

1. Prahalad C.K., Hamel G. The Core Competence of the Corporation. *Harvard Business Review*. 1990. Vol. 68. No. 3. P. 79-91.
2. Довгань Л.Є., Дудукало Г.О. Формування організаційно-економічного механізму ефективного управління підприємством. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2012. № 48
URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/8e5b5827-5885-43e9-afb7-1faa76224a18/content>.
3. Ткаченко С.М. Сутність економічної стійкості підприємства та її складові. *Ефективна економіка*. 2011. № 5.
URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1350>.
4. Харчишина О.В. Вплив наукових шкіл менеджменту на формування теорії організаційної структури. *Економіка. Управління. Інновації*. 2010. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2010_1_23.
5. Жаворонкова Г.В. Інтелектуальна власність на інформаційному ринку. *Облік і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю*. 2005. С. 96-100.
6. Жаворонкова Г.В. Інтелектуальна власність в теорії власності: загальні положення та особливості. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2010. Випуск 25. С. 164-170.
7. Павленко Н.В. Розвиток відносин власності в Україні. Глобальні зміни розвитку суспільства на зламі тисячоліть: колективна монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2023. 281 с.

8. Коваль І. Роль права інтелектуальної власності в умовах війни і відновлення. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2022. № 5(2022). URL: <http://uran.inprojournal.org/article/view/270914>.
9. Державна система правової охорони інтелектуальної власності. URL: <https://ukrpatent.org/uk/articles/2022-year-expert>.
10. 99% українських стартапів потребують фінансової підтримки. URL: <http://surl.li/dkfji>.
11. Nelson R. National Innovation Systems. A Comparative Analysis. New York. Oxford, Oxford University Press, 1993.
12. Kuzior A., Arefieva O., Poberezhna Z., Ihumentsev O. The Mechanism of Forming the Strategic Potential of an Enterprise in a Circular Economy. *Sustainability*. 2022. Vol 14. 3258. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14063258>.
13. Khanin S., Dergaliuk M., Arefieva O., Murashko M., Nusinova O. Organizational-Economic Mechanism of Providing Sustainability of the Region's Development Based on the Impact of the Potencial-Forming Space in Conditions of the Creative Economy Formation. *IJCSNS Science and Network Securiry*. 2022. Vol. 22 (2). P. 348-356.
14. Kuzior A., Arefieva O., Poberezhna Z., Ihumentsev O. The Mechanism of Forming the Strategic Potential of an Enterprise in a Circular Economy. *Sustainability*. 2022. Vol. 14. P. 3258. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14063258>.
15. Arefiev S., Zhyhlei I., Pereguda Y., Kryvokulska N., Lushchik M. El uso de tecnologías digitales para garantizar la seguridad ambiental en el contexto del desarrollo de una Economía Verde. *Revista De La Universidad Del Zulia*. 2023. Vol. 15(42). P. 353-369. DOI: <https://doi.org/10.46925//rdluz.42.20>.
16. Лепейко Т.І. Організації но-економічні засади реінжинірингу бізнес-процесів сучасного підприємства. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 1. С. 143–150.
17. Лепейко Т.І., Боярська М.О. Управління інноваційними процесами на промислових підприємствах: методологія та практика: монографія. Харків: Вид. ХНЕУ, 2013. 220 с.

References

1. Prahalad, C.K., Hamel, G. (1990). «The Core Competence of the Corporation». *Harvard Business Review*. Vol. 68. No. 3. pp. 79-91.
2. Dovhan', L.Ye., Dudukalo, H.O. (2012). «Formation of the organizational and economic mechanism of effective enterprise management». *Ekonomichnyj visnyk NTUU «KPI»*, № 48 Available at: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/8e5b5827-5885-43e9-afb7-1faa76224a18/content>.
3. Tkachenko, S.M. (2011). «The essence of economic stability of the enterprise and its components». *Efektivna ekonomika*. № 5. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1350>.
4. Kharchyshyna, O.V. (2010). «The influence of scientific schools of management on the formation of the theory of organizational structure». *Ekonomika. Upravlinnia. Innovatsii*. № 1. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2010_1_23.
5. Zhavoronkova, H.V. (2005). «Intellectual property in the information market». *Oblik i analiz v upravlinni pidpriemnyts'koiu diial'nistiu*. pp. 96-100.
6. Zhavoronkova, H.V. (2010). «Intellectual property in the theory of property: general provisions and features». *Problemy pidvyschennia efektyvnosti infrastruktury*. Issue 25. pp. 164-170.
7. Pavlenko, N.V. (2023). *Rozvytok vidnosyn vlasnosti v Ukraini. Hlobal'ni zminy rozvytku suspil'stva na zlami tysiacholit': kolektyvna*. [Development of property relations in Ukraine. Global changes in the development of society at the turn of the millennium: collective]. SH NTM «Novyj kurs». Kharkiv. Ukraine.
8. Koval', I. (2022). «The role of intellectual property rights in the conditions of war and reconstruction». *Teoriia i praktyka intelektual'noi vlasnosti*. № 5(2022). Available at: <http://uran.inprojournal.org/article/view/270914>.
9. Derzhavna systema pravovoi okhorony intelektual'noi vlasnosti. [State system of legal protection of intellectual property]. Available at: <https://ukrpatent.org/uk/articles/2022-year-expert>.
10. 99% ukrains'kykh startapiv potrebuuiut' finansovoi pidtrymky. [99% of Ukrainian startups need financial support]. Available at: <http://surl.li/dkfji>.
11. Nelson, R. (1993). National Innovation Systems. A Comparative Analysis. Oxford University Press. New York. Oxford.
12. Kuzior, A., Arefieva, O., Poberezhna, Z., Ihumentsev, O. (2022). «The Mechanism of Forming the Strategic Potential of an Enterprise in a Circular Economy». *Sustainability*. Vol 14. 3258. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14063258>.
13. Khanin, S., Dergaliuk, M., Arefieva, O., Murashko, M., Nusinova, O. (2022). «Organizational-Economic Mechanism of Providing Sustainability of the Region's Development Based on the Impact of the Potencial-Forming Space in Conditions of the Creative Economy Formation». *IJCSNS Science and Network Securiry*. Vol. 22 (2). pp. 348-356.
14. Kuzior, A., Arefieva, O., Poberezhna, Z., Ihumentsev, O. (2022). «The Mechanism of Forming the Strategic Potential of an Enterprise in a Circular Economy». *Sustainability*. Vol. 14. pp. 3258. DOI: <https://doi.org/10.3390/su14063258>.
15. Arefiev, S., Zhyhlei, I., Pereguda, Y., Kryvokulska, N., Lushchik, M. (2023). «El uso de tecnologías digitales para garantizar la seguridad ambiental en el contexto del desarrollo de una Economía Verde». *Revista De La Universidad Del Zulia*. Vol. 15(42). pp. 353-369. DOI: <https://doi.org/10.46925//rdluz.42.20>.
16. Lepeyko, T.I. (2019). «Organizational and economic principles of reengineering business processes of a modern enterprise. Ukrainian Journal of Applied Economics». *Ukrains'kyj zhurnal prykladnoi ekonomiky*. vol. 4. № 1. pp. 143-150.
17. Lepejko, T.I., Boiars'ka, M.O. (2013). *Upravlinnia innovatsijnymy protsesamy na promyslovykh pidpriemstvakh: metodolohiia ta praktyka*. [Management of innovation processes at industrial enterprises: methodology and practice]. Vyd. KhNEU. Kharkiv. Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 15.01.2024 р.